

raznih dežel. Tako se nahajajo narodna društva mlinarjev, žagarjev, bankirjev, časnikarjev, kmetov, mizarjev, tesarjev, kamnosekov itd., vsako s pravilno narodno organizacijo in posebno organizacijo v vsaki posamični državi. Na narodne shode teh društev snide se navadno na tisoče članov. Največ članov ima „Velika vojna republika“, katere člani so osebe, katere so se še udeležile državljanske vojske, na narodni shod v Dotroitu se je letos sešlo nad 30.000 ljudi.

Za tem so najštevilnejši potovalci v Ameriki trgovski „bobnarji“. Ti največ potujejo po gotovih okoliših in vselej kupijo tisočmiljne vožne liste, ki dajejo pravico, ustaviti se kjer koli, in kadar koli in stanejo navadno dva centa za miljo na jugu in okoli 1 1/2 centa za miljo na vzhodu in zapadu.

Vse omenjene cene morajo veljati za srednje, potem jih je pa še jako veliko višjih in nižjih. Tako duhovniki skoro povsod potujejo za polovico cene; večje skupine delavcev, skupine gledaliških igralcev tudi dobe posebna znižanja. Na nekaterih stranskih progah se pa tudi vozina poviša na 5 ali celo 10 centov na miljo. Tarife za blago so jako različni, vsa Amerika se v tem oziru deli na gotove okoliše, katerih železnice so združene za skozne tarife, ki se jako ločijo od krajevnih. Sploh je cena za prevažanje blaga na večje daljave nižja nego na manjše — in to je posledica konkurenca raznih prog, in kraji, kateri imajo po svojih železničnih in vodnih zvezah najnižje tarife so navadno najboljša središča trgovini.

(Dalje sledi.)

Poučni in zabavni drobiž.

P. Lais je imenovan voditeljem papeževe zvezdarne.

Učnina v Italiji. Sedanji italijanski minister hoče jako povišati šolnino in druge takse na visokih šolah, tako da bodo revnejšim dijakom zaprta vrata v visoke šole. Za vpisnino in letno pristojbino bode plačati na juridični, medicinski in matematični fakulteti, na praktični inženirski šoli, kemično-farmaceutičnem kurzu, na kurzu za odvetništvo in notarjat in na zobozdravniškem kurzu po 150 lir; na prirodoznanski fakulteti, na filozofični in jezikoslovni fakulteti, na kurzu za živinozdravnike in v poljedelskem kurzu pa po 100 lir; v kurzu za porodniške 50 lir, in v kurzu za ranocelnike 10 lir. Poleg tega bode plačati za predavanja po 5 lir na tedensko uro. Dijak ki obiskuje 20 ur na teden, bode torej plačal 100 lir. Za maturitetni izpit bodo plačali 50 lir, za doktorski izpit 300 lir, za državni izpit iz pravoznanstva, iz zdravilstva in inženirstva po 500 lir, za državni izpit iz lekarničarstva, poljedelstva, živinozdravništva, odvetništva in notarstva po 300 lir, iz porodništva 200 lir, iz zobozdravništva 150 lir in ranocelnništvo 20 lir. Za dopust za pogajanje za redno profesuro 500 in izredno 300 lir in privatno docenturo tudi 300 lir.

Židje v Avstriji. Leta 1869. je v tostranski državni polovici bilo 822.226 židov, leta 1890. pa 1.143.306. V 20 letih so se pomnožili za 39 %, dočim se je drugo prevalstvo pomnožilo le za 16 %. V Galiciji so se pomnožili za 34, v Šleziji 54, Bukovini 73 in Dolenji Avstriji 146 %.

Inteligen pes. V Bayreuthu ima neki zdravnik iznčenega psa, ki ga slednji dan v ekspedicijo tamošnjega dnevnika svojemu gospodu po časopis.

Novice.

— **Osobne vesti.** Rudarskim zdravnikom v Idriji je imenovan dr. Ivan Štverak iz Pribrama. — Načelnik postaje v Kranji g. Avgust Lorenc je imenovan načelnikom postaje Hrpelje-Kozina. — Višji davčni nadzornik za ljubljansko okolico g. Rebek je premeščen v Novo mesto, njegov naslednik bo višji davčni nadzornik g. Lončar, dosedaj v Postojini; premeščen je nadalje višji davčni nadzornik g. Zajec iz Kranja k lokalni komisiji v Ljubljani, njegov naslednik bo davčni nadzornik g. Konšek, dosedaj v Litiji. Davčni nadzornik g. dr. Ponebšek je premeščen v Litijo, davčni nadzornik g. Kittag v Postojino; finančni koncipist g. dr. Rupnik pride v Črnomelj, fin. koncipist g. Kotek v Postojino.

— **Državnozborski mandat** je odložil dvorni svetnik in drž. poslanec gosp. Fr. Šuklje.

— **Za slovensko šolo** šolskih sester v Velikovecu so darovali družbi sv. Cirila in Metoda: Preč. g. dr. Ivan Križanič, kanonik stolne cerkve v Mariboru, 50 kron; vč. gosp. dr. Josip Marinko, profesor v Novem Mestu, 10 kron; hišna družba „Omizje“ v Mozirju VII. zbirko kaznij zaradi rabe ptujk v domači govorici kot I. zbirko za slovensko šolo v Velikovecu v znesku 10 kron; g. Zofka Kveder v Retjah pri Dominiku nabranih 3 gld. 80 kr., ki so jih darovali domoljubi iz Drage in Loškega Potoka, gospod Ivo Vrščaj v Ljutomeru 6 kron, kot dar vesele družbe, vč. g. Fr. Boncelj, župnik v Dražgošah, 4 krone in g. Anton Novak, privatni uradnik na Ptuji, 1 krono z voščilom:

»Sprejmi Metod in Ciril,
Tisoč enakih daril!«

Rojaki! Pogamajmo bratom v Korotanu, ki tudi sami vrlo delujejo za slovensko šolo. Uprav najmlajša naša podružnica na Koroškem, v Velikovecu in okolici, je v prvem letu svojega obstanka nabrala 101 gld. 68 kr. in sicer na shodu v Št. Stefanu 60 gld., na shodu v Št. Juriju 14 gld. 25 kr. in na shodu pri „Dürnwirthu“ 13 gld. 43 kr. Živela! Dalje so darovali: G. dr. Ivan Tavčar, odvetnik itd., 20 kron; g. Iv. Gogola, c. kr. notar, 20 kron; g. dr. Jernej Zupanec, c. kr. notar, 4 krone; gospa El. Črne 4 krone in gospa M. Grošelj 2 kroni. — Darove je nabral vodstveni ud g. arhivar Anton Koblar, ki naj bi našel mnogo posnemalcev.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Družbi sv. Cirila in Metoda** so darovali od 25. nov. do 10. dec. t. l.: Priprosta žena izmed naroda Ana Hrenova 100 kron z besedami: „V pratiki za l. 1895; sem brala, kako dobra družba je to in koliko otrok vzgaja — sama pa sem skusila, kaj se pravi le enega samega dečka dobro prerediti: zato darujem ta dar.“ Brez pomisleka iz e kamo slovenskemu svetu, da nas je ginil ta dar in priproste roke do solzá. Več delavk tobačne tovarne je darovalo jako velik zavoj Mohorjevih knjig in posebej še 3 delavke velik zavitek jako primernih knjig. — Sl. uredništvo „Mirovo“ nam je poslalo 229 kron in 20 bel., ki so jih darovali koroški domoljubi. Doslej je nabral vrli „Mir“ za našo družbo 1522 kron 60 bel. — V Kranji zbira novoletnino v korist naši družbi načelnica ženske podružnice, bl. g. županja Leopoldina Šavnikova, s tem namenom, da bi tamošnja ženska podružnica postala družbina pokroviteljica. Upamo, da če ne letos, posreči se gotovo drugo leto ta domoljubni čin. — Naj bi se našle v vseh slovenskih mestih, trgih in vaseh domoljubne gospe in gospodje, ki bi posnemajoč načelnico kranjske ženske podružnice zbirali novoletnino. Hvaležnost narodova jim ne izostane! Zaključemo pa današnjo zahvalo s prepričanjem, da bo uprav prelepi vzgled priproste darovalke 100 kron ob bližajočih se praznikih ganil marsikatero rodo-

ljubkinjo ali rodoljuba, da se spomni dece družbe sv. Cirila in Metoda. Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

— **Kranjski deželni zbor** otvoril se je danes po slovesni službi božji, ki se je služila v stolni cerkvi.

— **»Glasbena Matica«**. Kakor znano priredi „Glasbena Matica“ veliko efektno loterijo z 20.000 srečkami po 1 krono na 300 dobitkov. Za dobitke je blagovolil prevzvišeni g. knezoškof ljubljanski dr. Jak. Missia podariti 100 gld. Visoki darovatelj naj bi našel obilo posnemalcev.

— **Razdelitev obleke ubogim šolskim otrokom** vršila se je najlepše v nedeljo dne 20. t. m. v telovadnici prve mestne ljudske šole. Šolski vodja, okrajni nadzornik gosp. Andr. Žumer, se je v primernem nagovoru spominjal s prelepimi besedami umrle velike dobrotnice preblag. gospe Marije Murnikove, ki je celo vrsto let delovala v odboru gospej za napravo oblek ubogim otrokom in je pozval otroke k pobožni molitvi za prerano umrlo načelnico gospojnega odbora in za vse dobrotnike. Na to je prevzvišeni gospod knezoškof dr. J. Missia razdelil mej 139 učencev in učenk razno obleko in pekarije. Dobrotnikom sta se zahvalila en učenec in ena učenka v daljših govorih. Prevzvišeni g. knezoškof je na to otroke slavnosti primerno in prav spodbudno nagovoril in podelil vsem svoj blagoslov. Slavnosti je prisustvovalo več dostojanstvenikov. Največ zaslug za napravo obleke gre odboru, v katerem so g. ces. svetnik Iv. Murnik, in dame: Bartel, Ivana Premk, Tavčar, Klein in Julija Premk.

— **Ustanove za onemogle obrtnike**. Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je podelila v svoji večerajšnji seji 8 cesar Franc Jožef-ovih jubilejskih ustanov za onemogle obrtnike po 25 gld., katere so dobili: Anton Krivic iz Ljubljane, Janez Rakovec iz Ljubljane, Karl Šifrer iz Kranja, Simon Hafner iz Škofje Loke, Jožef Bahal iz Kamnika, Jakob Krašovec iz Št. Petra pri Novem mestu, Martin Petrič iz Radeč in Janez Štukelj iz Jelševnika pri Črnomlju.

— **Častnim občanom** je volil občinski odbor v Sotražici g. ces. svetnika Ivana Murnika, deželnega odbornika, in g. Otona Detelo, deželnega glavarja.

— **Slovensko gledališko društvo**, katerega namen je gmotno podpirati slovensko gledališče v Ljubljani, je imelo dne 20. t. m. pod predsedstvom svojega predsednika g. notarja Plantana svoj občni zbor. Denarničarjevo poročilo kaže, da je društvo izročilo „dramatičnemu društvu“ svoto 1338 gld. 35 kr. v gledališčne namene. Imovitim rodoljubom priporočamo toplo gledališko društvo, ki skrbi za izvanredno gmotno podporo našega gledališča, brez katere bi slednje pač ne moglo shajati.

— **Za državne uradnike**. Z 1. januarjem nakaže se vsled cesarske odločbe tistim c. kr. uradnikom štirih najnižjih činovnih razredov, ki službujejo petnajst let v istem razredu, 100 gld. doklade, tistim ki službujejo dvajset let v istem razredu, pa 200 gld.

— **Umrli** je v Idriji pred prazniki voditelj tamošnje rudniške šole, g. Jakob Inglič, v 56 letu svoje starosti. Inglič je služboval v Idriji nad 25 let. N. v m. p.

— **Razstavo** motorjev z menjalnim električnim tokom priredi v kratkem v Ljubljani tvrdka Ganz in dr.

— **Dvajsetice in četrtniki** pridejo, kakor znano, z novim letom iz prometa in ni dolžan nobeden te vrste denarja vsprejemati za plačilo. Plačalo se bode pa še do konca 1895. leta lahko s tem denarjem pri c. kr. uradih in blagajnicah, oziroma se bode lahko ondi zamenjal.

— **Svinjskih hlevov** ne bode več dovolil mestni magistrat ljubljanski graditi iz zdravstvenih ozirov v mestnem okrožji.

— **Obustavljena preiskava**. Državno pravdnništvo v Trstu je ustavilo preiskavo proti izvoščeku Antonu Žnidaršiču iz Vrdele, katerega so dolžili, da je dne 12. avgusta ubil Ano Hrovatin v nje stanovanji.

— **Mrtvega** so našli v hlevu posestnika Iv. Dekleve v Zagonu 70letnega hlapca Luko Fajdigo iz Malega Otoka. Ker je Fajdiga močno ljubil žganje, ga je brezdvomno to pokopalo.

— **Zginil** je v Trstu devetnajstletni trgovski pomočnik Herman Škof. Sodi se, da se je sam umoril.

— **Nesreča**. Petindvajsetletni mornar Ivan Skočanić je pal v Trstu z jarbole neke ladije na krov in se silno nevarno poškodoval.

— **Izgon**. Tržaško policijsko ravnateljstvo je sklenilo iztirati iz naše državne polovice italijanskega podložnika Karola Delbianca, ki je bil pri sodišči oproščen zatožbe razžaljenja cesarja, ker se mu ni moglo dokazati. Delbianco se je proti odločbi policijskega ravnateljstva pritožil na namestništvo.

— **Zmrznila**. V Raduši v občini Podgorje na Štajarskem je zmrznila osemdesetletna Katarina Kričej, ki je v temi zgrešila pot.

— **Ustreljena**. Dne 18. t. m. je bila vincarica Terezija Sušnik v Št. Jurju na Pesnici od lovcev po neprevidnosti v prsi ustreljena, da se je takoj mrtva na tla zgrudila.

— **Prijeli so v Trstu** 28letnega Andreja Furlana s Slapa pri Vipavi. Iz Trsta je poprej že bil izgnan. Ljubljansko deželno sodišče ga išče zaradi ropa. Pri njem so našli revolver, vrečico patron in pa oster kriv nožič.

Anarhisti

še ne mirujejo. V Rimu sta počili te dni dve bombi, četudi nista napravili dosti škode. Prva bomba je bila položena pred poslopjem avstrijskega konzulata v Rimu, druga pa pred palačo avstrijskega veleposlanika pri Vatikanu. Avstrijski konzulat v Rimu stražijo vedno dva žandarja in dva policijsta, ki pa niso nič videli, kdo je vrgel bombo, kar je jako čudno. Sodi se pa tudi, da teh bomb niso vrgli anarhisti, temveč je to delo iredentarcev, ki so poslednje dni posebno nevoljni na Avstrijo zaradi krivic, ki jih nekda dela Avstrija Lahom na Primorskem. Razni italijanski opozicijski listi so v grozilih barvah naslikali zatiranje Italijanov v Avstriji.

Anarhist Sogolkovski je baje priznal, da je on vodil zaroto v Lüttichu v Belgiji. Ta anarhist, ki se je navadno imenoval baron Ungern-Sternberg, je bil jeden najnevarnejših anarhistov. Njegov namen je bil razstreliti litiški gazometer in pri občni zmešnjavi vprizoriti grozno klanje po litiških ulicah v občni temi. Vsled Sogolkovskega izpovedi so zaprli že 18 sokrivcev. Socijalisti pa trdijo, da je baron Ungern-Sternberg bil le najet tajen policist, ki je po nalogu policije vso zaroto vprizoril, da je tako policija izvedela, kdo so anarhisti.

V Chatelneau-u v Belgiji sta te dni pred hišo tamošnjega kantinerja se razleteli dve dinamitni patroni, ki sta napravili mnogo škode. Je li to delo anarhizma, ali le kako osebno maščevanje, se ne more vedeti.

Cestni roparji na Dunaji.

V Londonu, Čikagi ali pa v Novem Jorku pač ni kaj nenavadnega, ako ga roparji napadejo na ulici, v Rio de Janeiro v Braziliji je pa celo potrebno, da človek vedno nosi revolver pri sebi. V naših avstrijskih mestih pa dosedaj hvala Bogu niso bile take. Nedavno so pa na